U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **B. N.**, zastoupen JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou se sídlem Dřevařská 25, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 8. 2010, č. j. OAM-203/LE-PA03-PA03-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2010, č. j. 56 Az 107/2010 - 17,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky JUDr. Alžběty Prchalové **se určuje** částkou 5760 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Dne 19. 8. 2010 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany. V záhlaví specifikovaným rozhodnutím ze dne 20. 8. 2010 žalovaný žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“). Žalobce dle správního orgánu přichází ze státu (Mongolsko), který lze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu uvedeného ustanovení zákona o azylu. Z žalobcových výpovědí ani z dostupných informací o zemi původu nevyplynulo, že by v ní žalobci hrozilo azylově relevantní pronásledování či hrozba vážné újmy. Za takové skutečnosti nelze považovat ani žalobcem uváděné obavy plynoucí z neschopnosti splácet dluhy a z nátlaku věřitelů. Správní orgán dále hodnotil žalobcovu vazbu na jeho přítelkyni a jejího syna, kteří momentálně pobývají na území České republiky. Neshledal však, že by

žalobcovo odloučení od těchto osob představovalo natolik vážný zásah do jejich vztahů, že by jeho vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[2] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu, kterou krajský soud zamítl výše specifikovaným rozsudkem ze dne 30. 11. 2010. Krajský soud se v odůvodnění svého rozhodnutí s hodnocením žalovaného ztotožnil.

II.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž namítl, že skutkový stav zjištěný správním orgánem nemá oporu ve spisových materiálech a v některých případech je s nimi i v rozporu. Zjištění skutkového stavu musí vycházet z objektivně a reálně zjištěných skutečností a nemůže být nahrazováno předpoklady, domněnkami a úvahami. Tyto reálně neexistující skutečnosti se dle stěžovatele projevily zejména v hodnocení situace v jeho domovské zemi a v hodnocení jeho osobní situace. Rozhodnutí správního orgánu označil stěžovatel za „*rutinní*“, „*nevycházející z objektivně zjištěné skutkové podstaty konkrétní věci*“ a „*překračující meze, které správní orgán při svém uvážení má*“. Stěžovatel připustil, že nebyl pronásledován způsobem vyžadovaným v § 12 zákona o azylu, avšak namítl, že se nemohl s žádostí o pomoc obrátit na žádnou instituci, neboť tyto instituce jsou v Mongolsku provázány s politickou mocí. Stěžovatel má přitom za to, že zákon o azylu by měl chránit občany států, v nichž není možné se domáhat svých práv skrze policii, soudy a jiné státní instituce. Stěžovatelova situace by tak dle jeho názoru měla být posuzována jako případ hodný zvláštního zřetele podle § 14 zákona o azylu a minimálně by mu měla být udělena doplňková ochrana nebo azyl z humanitárních důvodů.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel v zemi svého původu k řešení tvrzených potíží nevyužil všech možností, které měl k dispozici (tj. neobrátil se na příslušné orgány státu, které mu jsou schopny zajistit ochranu), a dále že Mongolsko dle hodnotící zprávy OAMP MV ČR z ledna 2010 splňuje kritéria bezpečné země původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. Žalovaný dále poukázal na to, že k řešení pobytových potíží a rodinných vazeb cizinců na území České republiky slouží zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalovaný tak navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III.

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS; všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[6] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Institut zjevně nedůvodných žádostí, upravený v § 16 zákona o azylu, byl zaveden v reakci na časté zneužívání azylové procedury ze strany cizinců, kteří zjevně nesplňují podmínky pro udělení azylu (či jiné

formy mezinárodní ochrany), a umožňuje správnímu orgánu zamítnout žádost o udělení mezinárodní ochrany ve zkráceném řízení. Nutno poukázat také na vztah § 16 zákona o azylu na jedné straně, a § 12, § 13, § 14, případně dalších ustanovení zákona o azylu, na straně druhé. Starší judikatura Nejvyššího správního soudu vykládala tento vztah tak, že shledání důvodů pro aplikaci institutu zjevně nedůvodné žádosti vede k tomu, že správní orgán již nemusí provádět posouzení přítomnosti důvodů podle § 12 (důvody udělení azylu), § 13 (azyl za účelem sloučení rodiny), § 14 (humanitární azyl) cit. zákona, či dokonce § 91 zákona o azylu ve znění účinném do 31. 8. 2006 (překážky vycestování). V tomto ohledu byl pak nutně limitován také následný soudní přezkum. Tato judikatura je však v současné době překonána, odkázat lze zejména na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48 (publikovaný pod č. 1724/2008 Sb. NSS), a ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78, či na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, které naznačený judikatorní odklon dokonalo. Rozšířený senát zdejšího soudu v uvedeném rozhodnutí dovodil, že „*žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona o azylu může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit.*“

[7] Žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany byla konkrétně zamítnuta s odkazem na § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu, podle nějž se žádost zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel „*přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*“ K tomuto důvodu pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné se Nejvyšší správní soud vyslovil např. v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70 (1749/2009 Sb. NSS), v němž konstatoval, že „*institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodností žádostí osob přicházejících z dané země (...) Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu [minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu] vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.*“

[8] Žalovaný na základě dokumentu Oddělení zahraničních vztahů a informací Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ze dne 29. 1. 2010 ohodnotil Mongolsko jako bezpečnou zemi původu. Zabýval se rovněž otázkou, zda tomu v případě stěžovatele není jinak, dospěl však k závěru, že nikoliv. Sám stěžovatel totiž při pohovoru uvedl, že do České republiky vycestoval v roce 2008 poté, co se při předchozím neúspěšném pokusu o vycestování do Koreje zadlužil a dostal se do potíží s věřiteli. Ti jej měli i fyzicky napadnout. Hlavním důvodem k odchodu z Mongolska však pro něj bylo dostat se do ciziny za prací. V České republice nejprve pracoval u společnosti Futaba v Havlíčkově Brodě, v dubnu 2009 se zde zapojil do rvačky, za kterou byl pro trestný čin výtržnictví

odsouzen k vyhoštění z území České republiky. O udělení mezinárodní ochrany se rozhodl požádat poté, co byl po svém zajištění policejními orgány o této možnosti poučen. Z uvedeného žalovaný dovodil, že je evidentní, že stěžovatel svou vlast neopustil z žádného z azylově relevantních důvodů a že mu zde nehrozí, že utrpí vážnou újmu. S tímto hodnocením se ztotožnil také krajský soud a ani Nejvyšší správní soud nevidí důvodu, proč se od něj odchýlit. Ostatně i sám stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uvedl, že nebyl pronásledován způsobem, který vyžaduje § 12 zákona o azylu.

[9] Stěžovatel tak namítá, že mu měla být udělena alespoň doplňková ochrana, nebo humanitární azyl, že jeho současná situace měla být posuzována jako případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu a že zákon o azylu by měl poskytovat ochranu občanům zemí, v nichž není možné se domáhat svých práv cestou státních institucí. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že právě skutečnost, že ve státě, jehož je cizinec občanem, státní moc dodržuje lidská práva a je způsobilá zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů, je jádrem definice bezpečné země původu [srov. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu]. Žalovaný přitom dospěl k závěru, že stěžovatel z takové bezpečné země přichází, stěžovatel nikdy nezpochybnil věrohodnost podkladů, na základě kterých tak správní orgán učinil, ani nebyl schopen doložit, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze (k tomu viz předchozí bod rozhodnutí). Pak se ovšem stěžovatel nemůže v kasační stížnosti dovolávat toho, že mu z tohoto důvodu měla být udělena jiná forma mezinárodní ochrany než je azyl dle § 12 cit. zákona. Důvodem hodným zvláštního zřetele ve smyslu § 14 téhož zákona, případně důvodem k udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu, by musely být nějaké další skutečnosti.

[10] Těmi by ve stěžovatelově případě mohlo být snad to, že v České republice žije se svou přítelkyní a jejím synem. Uvedená námitka tak má zdejší soud zřejmě dovést k závěru, že vycestování stěžovatele z České republiky by bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, konkrétně s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“); takový rozpor by pak měl představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Ve vztahu k této námitce lze odkázat na dřívější judikaturu Nejvyššího správního soudu, například na rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65. V nich se zdejší soud vyjádřil v tom smyslu, že zásahem do soukromého a rodinného života, který si cizinec na území České republiky vytvořil, by v souvislosti s čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinné či osobní vazby byla již pouhá nutnost jeho vycestování. Vztahem zakládajícím rodinný život je pak v prvé řadě vztah manželů v zákonném a skutečném manželství, což není stěžovatelův případ. Ten by případně mohl naplnit pojem soukromého života zahrnujícího do určité míry i širší aspekty života jednotlivce, včetně práva na vytváření a rozvíjení vztahů s dalšími lidskými bytostmi. Ovšem i kdyby v daném případě bylo vůbec možné hovořit o naplnění pojmu rodinného, resp. soukromého života, je třeba si uvědomit, že ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu a v

této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy. V případě stěžovatele je však zřejmé, že nutnost vycestování natolik zásadní zásah do jeho osobního života nepředstavuje. Nejvyšší správní soud se v tomto ohledu plně ztotožňuje s odůvodněním rozhodnutí žalovaného, aprobovaného krajským soudem, podle nějž s ohledem na stupeň integrace dotčených cizinců v České republice, na možnost jejich návratu do země původu a na další relevantní okolnosti nelze dovodit, že by zrovna Česká republika byla jedinou zemí, v níž by mohli společně naplňovat svůj soukromý, potažmo rodinný život.

[11] Nutno dodat, že kasační soud neshledal ani žádné pochybení krajského soudu tak výrazné intenzity, o němž by bylo možno se důvodně domnívat, že zapříčinilo odlišnost rozhodnutí ve věci samé, a které by způsobilo přijatelnost kasační stížnosti.

[12] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[14] Žalobci byla ustanovena zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Výše odměny advokátky byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 18. 2. 2011, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 2100 Kč a 2 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 4800 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 960 Kč, odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovené advokátce se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 5760 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2011

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu